

Verslag GOAB- Kenniskring Noord-Holland en noord Zuid-Holland

30 maart 2023

Gezamenlijke kenniskring in Haarlem voor gemeenten en ve-aanbieders

Aanwezig: gemeenten en ve-aanbieders, Brechje van der Heide (ministerie van OCW), Ernst Radius (namens de brancheorganisaties kinderopvang), Heleen Versteegen (GOAB-kenniskringleider), Karin Vander Heyden en Marinka Willemsen (Sardes)

Agenda

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Ve-stelsel: ontwikkelingen en actualiteit
4. 0-2,5 jarigen en GOAB
5. In de Etalage
6. Evaluatie en afronding

1.WELKOM

Kenniskringleider Heleen Versteegen heet iedereen welkom en licht het doel van de bijeenkomst, het GOAB-ondersteuningstraject en de agenda toe.

- Ondersteuningstraject GOAB/VVE: voor ambtenaren en ve-aanbieders
- Kenniskringen: 3x per jaar voor gemeenten, waarbij 1x met ve-aanbieders
- Meer informatie op www.goab.eu
- Daarnaast zijn er themabijeenkomsten en startersgesprekken voor gemeentelijke beleidsmedewerkers die nieuw zijn op dit thema (je kunt je melden bij Heleen).

2.NIEUWS GOAB

Kamerbrief kansenongelijkheid (10 maart 2023)

Op 10 maart 2023 kwam de kamerbrief kansenongelijkheid uit, op de hoofdlijnen betekent het:

1. Dat er **investeringen** zijn voorgenomen om de **kwaliteit en het bereik van vroege en voorschoolse educatie** te verhogen (verder toegelicht door Brechje van der Heide, OCW). OCW heeft ten eerste naar de huidige problematiek gekeken (niet alle doelgroepkinderen maken gebruik van ve, beperkte ouderparticipatie, geen doorgaande lijn naar thuisomgeving, grote knip van kinderopvang naar kleuterklassen) en relevante inzichten meegenomen van recent onderzoek (Pre-COOL 2022). Op basis daarvan is voorgesteld om in te gaan zetten op: ouderparticipatie en doorgaande lijn thuis, ondersteuning gemeente ter verhoging van de deelname aan ve, zowel pm'ers als leerkrachten kleuterklassen volgen scholingstraject, en naast de leerkracht wordt een onderwijsassistent toegevoegd in de kleuterklassen. Dit gebeurt niet in alle gemeenten tegelijk, gestart wordt met 20 gemeenten in de gebieden Leefbaarheid en veiligheid.

Input vanuit het publiek:

- Krijgt laaggeletterdheid aandacht in dit plan?
 - Waar halen we de mensen vandaan? Uit andere sectoren? Zorg voor combibanen.
 - Er wordt gemerkt dat in een klein dorp bij een IKC de kinderopvang en kleuterklassen al gecombineerd zijn. Juist samen in 1 gebouw is dan heel belangrijk.
 - Bij ons werken pm'ers en leerkrachten al met dezelfde klas en dat lijkt goed te werken. Maar mag dat eigenlijk? OCW: nee, maar willen we mee experimenteren.
 - De maatregelen zijn te vrijblijvend, we krijgen geen bereik van 100% ook al hebben bepaalde kinderen het nodig. Soms bereik je kinderen zelfs niet tussen het moment van ve en de basisschool; zou de leerplicht niet vervroegd moeten worden om deze kinderen in beeld te houden?
 - De vergoeding per kind is ook niet genoeg om samenwerking met ouders te onderhouden. Probleem is dat per kind per uur gefinancierd wordt, daardoor is er geen aandacht ouderparticipatie.
 - We zien grote verschillen tussen gemeentes.
2. **Het garanderen van de basiskwaliteit in het onderwijs** door middel van een meerjarige aanpak waarbij wordt ingezet op het verbeteren van de basisvaardigheden waarvan o.a. taal en rekenvaardigheden, het hebben van hoge verwachtingen van leerlingen, de beschikbaarheid goede leraren door het behouden van de arbeidsmarkttoelage, en extra investeringen om kansengelijkheid te bevorderen.
 3. Het **verzorgen van gelijke toegang tot onderwijs** om te zorgen dat iedereen toegang krijgt en kan vinden (kinderen en ouders) en lage schooladviezen worden voorkomen. Hiervoor zal geëxperimenteerd worden met een centraal aanmeldsysteem en vanaf schooljaar 2023-2024 zal gewerkt worden met een vaste aanmeldweek voor leerlingen in het VO. De vrijwillige ouderbijdrage wordt mogelijk gelimiteerd n.a.v. de schoolkostenmonitor en er wordt kritischer gekeken naar aanvullend onderwijs (bijles, huiswerkbegeleiding, trainingen e.d.).
 4. **Een verrijking van omgeving via School en Omgeving** door middel van subsidies ter hoogte van totaal 56,7 miljoen voor 128 coalities voor het verrijken van de schooldag en activiteiten naast het reguliere curriculum, en samenwerking met allerlei maatschappelijke lokale partijen zoals Bibliotheek op school, BoekStart in de kinderopvang en Meer muziek in de klas.
 5. **Een vergroting van flexibiliteit en maatwerk** in het onderwijs door o.a. de ontwikkeling van praktijkgerichte programma's voor vmbo gl/tl en havo, de overgang van PO naar VO te verbeteren en ruimte te bieden voor doorstroom en overstappen en de introductie van leerlingvolgsystemen en gestandaardiseerde toetsen in het VO. Maar ook woorden doen er toe

zegt de minister en gaat samen met LAKS kijken naar de taalimpact op gelijke kansen (ander woord voor achterstanden bijv.).

SPUK ve Oekraïense peuters

- SPUK verschijnt eind maart; beschikking beoogd voor mei
- Looptijd verlengd tot 31 dec 2023; budget € 9.000 per peuter
- De gemeente moet de middelen zelf aanvragen.

Input publiek: lastige (korte)looptijd. De aanwezigen ontvangen graag meer informatie over de regeling.

Afrekening GOAB periode 2019-2022

- De afrekening over de vorige GOAB-periode wordt verrekend met het definitieve bedrag van 2023. Tenzij de verrekening niet mogelijk is vanwege herverdeling.
- De jaarrekening van 2022 is bepalend voor of er GOAB-middelen moeten worden terugbetaald.
- Het is nog mogelijk om een herziening van de jaarrekening van 2022 in te dienen tot eind 2023

NPO

- 6 van de 7 gemeenten hebben NPO-plannen eind 2022 (83%)
- Ondersteuning via GOAB is gestopt, helpdesk NPO is nu te benaderen voor NPO-vragen (www.nponderwijs.nl)

GOAB producten/verslagen

- Bijeenkomst ve-peuters aanvullende ondersteuningsvraag: hoe richt je je op het kind?
- Bekostiging ve peuters asielopvang en Verslag bijeenkomst ve peuters asielopvang:
- Handreiking startende ve-aanbieders: voor het opstarten maar ook als je al langer draait als ve-aanbieder interessant om deze handreiking te gebruiken. Er komt ook een webinar voor beginnende ve-aanbieders in mei.
- Kennisclip Vroegschoolse Educatie
- Fieldlabs: ve in andere contexten en School en Omgeving. Karin
- Webinar Jong beginnen (zie agendapunt 4)
- Ook op de GOAB site: Nieuwe afspraken 3F-taaleis en aantoonbaarheidseisen

3.VE-STELSEL: ONTWIKKELINGEN EN ACTUALITEIT

Vraag om in groepen te bespreken: Nieuw stelsel kinderopvang (vanaf 2025) en gevolgen voor ve. Kinderopvang wordt financieel toegankelijker voor werkende en studerende ouders. Wat betekent dit voor het lokale ve-aanbod en ve- beleid? Denk aan ve-doelgroepbereik, financiering, kwaliteit aanbod, toegang, toename aantal kinderen in de opvang...

Bij de groepen blijkt dat veel eerst elkaars aanpak in inrichting van ve-aanbod uitwisselen, elkaar inspireren, maar daarnaast nog niet genoeg duidelijkheid over het stelsel hebben en zich tot slot zorgen maken over de financiën, de verschillende regelingen (KOT, Asscher-gelden) en verschillende etiketten die kinderen zullen krijgen voor de financiering.

Antwoorden vanuit het publiek tijdens het plenaire moment:

1. Het komt snel op financiën neer. Probleem van differentiatie in aanbod en segregatie.
2. Lastig om overzicht te hebben van verschillende vergoedingen, en hoe kom je qua financiering uit als je van ve-ochtenden naar dagen moet. En welke toename in plekken moeten we verwachten? Hoeveel ve-plekken kun je dan nog beschikbaar stellen?
3. Welke voorwaarden gaan gelden voor ve-aanbieders? Als het te lastig wordt dan zullen misschien ve-locaties worden afgestoten en alleen het normale aanbod doorgaan, wat weer de ongelijkheid versterkt en kinderen/ouders geen direct lokaal aanbod hebben.
4. Mogelijke oplossing: een (landelijke) zorgplicht instellen, voor een percentage ve-kinderen. Maatschappelijke verantwoordelijkheid (als we het over impact van woorden hebben). En een prijsplafond. Daarnaast zal gewerkt moeten worden aan het imago van de kinderopvang, hoeveel betekenis die voor de ontwikkeling heeft.
5. Er worden problemen ervaren met het vol zitten, wachtlijsten en personeelstekorten. En hoe gaan we om met wachtlijsten voor ve-kinderen?
6. De groei in aanbod met het nieuwe stelsel is lastig en staat haaks op de kansengelijkheid. Als de ouders die nu 20% betalen erop vooruit gaan dan wordt het een mooie vermenging - maar we hebben die plekken niet.
7. We hebben duidelijke sturing nodig van de overheid. De randvoorwaarden moeten snel duidelijk gaan worden. Aanpassingen zoals de KOT verhoging worden als arbeidsintensief ervaren, maar soms werd de verhoging ook omarmd.
8. Lastig vragen zijn: krijgen kinderen met ve-indicatie voorrang in het nieuwe stelsel? Want we komen nu al plekken te kort. Lastig om de aankomende vraag naar plekken te voorspellen.
9. Misbruik van de regeling willen we voorkomen, maar die zal mogelijk ook meevallen als bij deze kleine hoeveelheid voorvallen dit wordt besproken met de ouders.

Vraag om in groepen te bespreken: De relatie tussen toezicht en handhaving op de extra eisen ve en personeelskrapte ve (onderzoek volgt). Hoe ga je hier mee om? Welke oplossingsrichtingen zijn er al gevonden?

Antwoorden vanuit het publiek tijdens het plenaire moment:

- Hoge kwalificatie-eisen maken het soms lastig, ook zeker tijdens periodes met ziekte. Mogelijk moet (tijdelijke) versoepeling overwogen worden, zeker ook met de huidige arbeidsmarktkrapte. Daarnaast zorgen over de nieuwe aangekondigd onderwijsassistent in de kleutergroepen die mogelijk arbeidskrachten weghaalt van de kinderopvang/ve.
- Personeel moet naar schaal 7, en we moeten zorgen voor specialisaties. Daarnaast moet GOAB niet financieren op basis van aantal kinderen, maar een standaard bedrag uitkeren. Personeel moet ook worden ingezet in de kleuterklassen.
- Beleid van de GGD moet landelijk worden en niet verschillen per GGD regio. Opmerking OCW: zijn al plannen om aan de slag te gaan met landelijke structuur en normen.

4.0-2,5 JARIGEN EN GOAB

- 0-2,5 jarigen: indicering en toeleiden is onderdeel GOAB.

- 0-2,5 jarigen is Kansrijke Start; vanaf 2 of 2,5 start OAB. Ze sluiten op elkaar aan in tijd, ook al op gemeentelijk beleidsniveau?
- Inspiratiecollege over ontwikkelingsstimulering bij 0 – 2,5 jarigen.
 - Helft aanwezigen had aanbod 0-2,5 jarigen

Rondvraag: Zijn er voorbeelden van (speel)aanbod van 0 tot 2,5 jarigen?

Antwoorden vanuit het publiek:

- Een gemeente (Haarlem) heeft 15 speelgroepen van 1,5 uur met ouders en kind om de ouders te ondersteunen, informeren en mogelijk voor te bereiden op ve. Wordt gedraaid met welzijnsmedewerker, vrijwilliger en stagiaire.
- Een gemeente heeft 5 peuterspeelzalen met ve-groepen waar speelgroepen door pm'ers worden gehouden voor leeftijdsgroep 1,5 tot 2 jaar.
- Een gemeente (Katwijk) heeft 2 speelgroepen voor een regio met veel doelgroepkinderen. Wordt ingezet om toeleiding naar ve te verbeteren. Goed bereik, maar kan nog beter.

5.EVALUATIE EN AFRONDING

Evaluatie bijeenkomst via het evaluatieformulier

Ter afronding

- Volgende online kenniskring: 20 juni (alleen gemeenten)
- Onderwerpen ter bespreking?
- Suggesties voor ondersteuning GOAB 2023/2024?